

Spis treści

.....

O autorze	13
Podziękowania od autora	15
Wstęp	17
O książce	18
Konwencje zastosowane w książce	19
Czego nie czytać	20
Naiwne założenia	20
Jak podzielona jest książka	21
Część I: Ekonomia — nauka o tym, jak ludzie radzą sobie z niedoborem	21
Część II: Makroekonomia — nauka o wzroście gospodarczym i równowadze	22
Część III: Mikroekonomia — nauka o zachowaniach konsumentów i przedsiębiorstw	22
Część IV: Dekalogi	22
Ikony wykorzystane w książce	23
Co dalej	23

Część I: Ekonomia — nauka o tym, jak ludzie radzą sobie z niedoborem 25

Rozdział 1: Czym zajmuje się ekonomia? I dlaczego powinno nas to obchodzić?	27
Krótkie rozważania nad historią ekonomii	28
Rozważania nad tym, jak wredne, brutalne i krótkie było ludzkie życie	28
Identyfikacja instytucji, które torują nam drogę do wyższych standardów życia	29
Patrząc w przyszłość	30
Odesłanie makroekonomii i mikroekonomii do oddzielnych kątów	31
Ramy ekonomii jako nauki o niedoborze	32
Z oddalenia — makroekonomia i spojrzenie całościowe	33
Mierzenie gospodarki	33
Rozpoznawanie przyczyn recesji	34
Zwalczanie recesji za pomocą polityki fiskalnej i monetarnej	34

Z bliska i osobiście — mikroekonomia	35
Równoważenie podaży i popytu	35
Rozważania o zaletach konkurencji	36
Przegląd problemów związanych z brakiem konkurencji	36
Reformowanie praw własności	37
Sposoby radzenia sobie z innymi częstymi przypadkami zawodności rynku	37
Zrozumieć, w jaki sposób ekonomiści wykorzystują wykresy i modele	38
Abstrahowanie od rzeczywistości jest dobrą rzeczą	38
Twój pierwszy model — krzywa popytu	39
Rysowanie własnej krzywej popytu	41

Rozdział 2: Lody czy ciastka? Śledzenie wyborów konsumenckich 43

Rozważania nad modelem ludzkich zachowań	44
Celem jest maksymalizacja zadowolenia	45
Wykorzystanie użyteczności do pomiaru zadowolenia	45
Uwzględnienie altruizmu i hojności	46
Własny interes może prowadzić do wspólnego dobra	47
Czerwone światło — analiza własnych ograniczeń	48
Ograniczoność zasobów	48
Ograniczenia technologiczne	49
Ograniczenia czasowe	49
Koszt utraconych korzyści — nieuniknione ograniczenie	50
Dokonywanie ostatecznego wyboru	51
Analiza ograniczeń i niedoskonałości ekonomicznego modelu wyboru	53
Zrozumienie decyzji podejmowanych w warunkach posiadania niepełnej informacji	54
Racjonalność w obliczu nieracjonalności	55

Rozdział 3: Właściwa droga do maksymalizacji ludzkiego zadowolenia to produkcja właściwych dóbr 59

Sięgnięcie szczytu — określenie możliwości produkcyjnych	60
Klasyfikowanie zasobów wykorzystywanych w produkcji	61
Mniej z tego, co dobre — zmniejszające się korzyści	63
Trochę tu, trochę tam — alokacja zasobów	64
Graficzna prezentacja możliwości produkcyjnych	65
Przesunięcie krzywej GMP dzięki lepszej technologii	68
Co powinniśmy produkować?	70
Wady i zalety rynków oraz interwencji państwowych	71
Głos za gospodarką mieszaną	78
Pobudzanie innowacji i stymulacja rozwoju technologii	81

Część II: Makroekonomia — nauka o wzroście gospodarczym i równowadze 83

Rozdział 4: Pomiar w makroekonomii

— w jaki sposób ekonomiści śledzą niemal wszystko 85

PKB jako narzędzie śledzenia gospodarki	86
Czego PKB nie uwzględnia	87
Obieg zamknięty — co składa się na PKB	88
Przepływ dochodów i aktywów	89
Śledzenie obiegu pieniędzy	91
Uwzględnianie dóbr, kiedy są produkowane, a nie sprzedawane	93
Dobry, zły i brzydki — wszystko zwiększa PKB	94
Równanie PKB	95
C jak konsumpcja (to wystarczająco dobre dla mnie!)	96
I jak inwestycje kapitałowe	98
G czyli rząd	100
NX — nie dla sportowego samochodu zagranicznej produkcji	101
Handel międzynarodowy i jego wpływ na gospodarkę	102
Deficyt handlowy może być korzystny!	103
Kwestia aktywów — nie tylko gotówkowych	104
Wykorzystywanie przewagi komparatywnej	106

Rozdział 5: Frustracja inflacyjna

— dlaczego większa ilość pieniędzy nie zawsze jest dobra? 111

Kupić inflację — ryzyko związane z nadmiarem pieniędzy w obiegu	112
Równoważenie podaży i popytu na pieniądź	113
Uleganie pokusie inflacji	115
Podsumowanie konsekwencji inflacji	121
Pomiary inflacji — indeksy cenowe	123
Tworzenie własnego koszyka dóbr	124
Obliczanie tempa inflacji	125
Ustalanie indeksu cen	126
Określanie faktycznego poziomu życia za pomocą indeksu cen	127
Niedoskonałości indeksów cenowych	128
Wycenić przyszłość — nominalne i realne stopy procentowe	129
Równanie Fishera	130
Świadomość niedoskonałości prognoz	131

Rozdział 6: Zrozumieć przyczyny recesji 133

Analiza cyklu koniunkturalnego	134
Produkcja w warunkach pełnego zatrudnienia	135
Powrót do poziomu Y^* — naturalna konsekwencja dostosowania się poziomu cen	136

Reakcja na szok ekonomiczny — krótko- i długookresowe skutki	137
Definicja kilku kluczowych terminów	138
Istota P — dostosowywanie się cen w dłuższej perspektywie czasowej	140
Shok dla systemu — dostosowanie się do zmiany poziomu popytu zagregowanego	141
Sztuczne ceny w perspektywie krótkookresowej	142
Złożenie perspektyw krótko- i długookresowej	145
Droga do recesji — lepkość cen	147
Obniżka wynagrodzeń lub poziomu zatrudnienia	148
Sumowanie kosztów wynagrodzeń i zysków	148
Powrót do Y^* a interwencja ze strony państwa	149
Powrót do równowagi przy lepkich cenach — model Keynesa	150
Dostosowanie poziomu zapasów zamiast poziomu cen	152
Pobudzanie wzrostu PKB zgodnie z modelem Keynesa	161
Rozdział 7: Zwalczanie recesji za pomocą polityki monetarnej i fiskalnej	165
Pobudzanie popytu w celu zakończenia recesji	166
Cel — poziom produkcji w warunkach pełnego zatrudnienia	166
Przesunięcie krzywej AD w prawo lub przywrócenie ludzi do pracy	168
Generowanie inflacji — ryzyko nadmiernej stymulacji	169
Ćwiczenie w bezcelowości — próba zwiększenia poziomu produkcji ponad Y^*	170
Chwilowy wzrost — zmiany poziomu płac realnych	172
Nieudana stymulacja — co dzieje się, gdy ludzie się jej spodziewają	174
Arkana polityki fiskalnej	178
Wzrost wydatków państwowych w celu przyspieszenia końca recesji	179
Kwestia deficytu	181
Polityka monetarna rozebrana na czynniki pierwsze	183
Korzyści z pieniądza fiducyjnego	184
Można mieć za dużo pieniędzy!	186
Kilka słów o obligacjach	188
Związki cen obligacji i stóp procentowych	189
Zmiana poziomu podaży pieniądza w celu zmiany poziomu stóp procentowych	190
Obniżenie poziomu stóp procentowych w celu pobudzenia gospodarki	192
Racjonalne oczekiwania a ograniczenia polityki monetarnej	193

Część III: Mikroekonomia — nauka o zachowaniach konsumentów i firm

197

Rozdział 8: Podaż i popyt łatwo i przyjemnie	199
Sensownie o rynkach	200
Istota popytu	201
Wyjaśnienie kilku terminów	201
Wykres krzywej popytu	202

Koszty utraconych korzyści — przebieg krzywej popytu	205
Elastyczność popytu	206
O podaży słów kilka	208
Ilustracja krzywej podaży	208
Skrajne przypadki podaży	212
Interakcja podaży i popytu w poszukiwaniu równowagi rynkowej	214
Poszukiwanie równowagi rynkowej	215
Stabilność równowagi rynkowej	216
Dostosowywanie się do nowych poziomów równowagi, gdy zmienia się podaż lub popyt	219
Reakcja na wzrost popytu	219
Reakcja na obniżenie podaży	220
Wprowadzanie utrudnień dla równowagi rynkowej	222
Wprowadzenie pułapu cenowego	222
Wprowadzenie ceny minimalnej	224
Rozdział 9: Homo Economicus, konsument maksymalizujący użyteczność	227
Optymalizacja w warunkach ograniczeń	228
Uniwersalna skala pomiaru szczęśliwości — użyteczność	228
Im więcej, tym mniej — zmniejszająca się użyteczność krańcowa	230
Wybór pomiędzy wieloma możliwościami w sytuacji dysponowania ograniczonym budżetem	233
Tak dużo użyteczności (krańcowej), jak to tylko możliwe	234
Alokacja pieniędzy pomiędzy dwa dobra w celu maksymalizacji całkowitej użyteczności	237
Wyrównywanie krańcowej użyteczności nabywanej za jednostkę pieniądza dla wszystkich wyrobów i usług	239
Wyprowadzanie krzywych popytu ze zmniejszającej się użyteczności krańcowej	243
Wpływ zmian cen na wielkość popytu	243
Wykres zmian cen i ilości w celu stworzenia krzywej popytu	245
Rozdział 10: Esencja kapitalizmu — przedsiębiorstwo maksymalizujące zysk	249
Maksymalizacja zysku jest celem przedsiębiorstwa	250
W obliczu konkurencji	251
Warunki zaistnienia konkurencji doskonałej	252
Biorcy cen, ale wytwórcy ilości	253
Zyski księgowe a zyski ekonomiczne	255
Analiza struktury kosztów firmy	256
Jednostkowe koszty produkcji	257
Analiza średnich kosztów zmiennych	260
Spadek średnich kosztów stałych	261
Śledzenie zmian średnich kosztów całkowitych	262
Koncentracja na kosztach krańcowych	263
Punkty przecięcia się krzywej MC z krzywymi AVC i ATC	264
Krańcowe przychody a krańcowe koszty	266
Magiczna formuła — tam, gdzie $MR = MC$	267
Ilustracja zysków	270
Ilustracja strat	273

Wyciągnięcie wtyczki — gdy najlepszym rozwiązaniem jest zaprzestanie produkcji	274
Warunek wstrzymania produkcji w krótkim okresie	
— gdy koszty zmienne przewyższają całkowite przychody	275
Warunek wstrzymania produkcji w długim okresie	
— gdy całkowite koszty przewyższają całkowite przychody	277
Na łasce ceny rynkowej	277
Rozdział 11: Dlaczego ekonomiści kochają wolne rynki i konkurencję	281
Piękno konkurencyjnych wolnych rynków	
— gwarancja przewyższania kosztów przez korzyści	282
Analiza warunków niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania rynków	283
Analiza efektywności wolnych rynków	285
Wykorzystanie całkowitej nadwyżki do pomiaru uzyskiwanych korzyści	288
Gdy wolne rynki tracą swoją wolność — zbędne straty społeczne	294
Pułapy cenowe a zbędne straty społeczne	295
Analiza zbędnych strat społecznych spowodowanych podatkiem	296
Znaki szczególne konkurencji doskonałej — zerowe zyski i najniższe możliwe koszty	300
Przyczyny i konsekwencje konkurencji doskonałej	300
Konkurencja doskonała pod lupą	302
Graficzne przedstawienie zależności zysków, wchodzenia i wychodzenia firm z rynku	303
Rozdział 12: Monopole — jak źle Ty byś się zachował, gdybyś nie miał konkurencji?	309
Analiza maksymalizujących zysk monopolu	310
Problemy powodowane przez monopole	310
Określenie źródła problemu — malejące przychody krańcowe	311
Wybór poziomu produkcji maksymalizującego zysk	317
Porównanie monopolistów i firm konkurencyjnych	321
Wielkość produkcji i poziom cen	322
Zbędne straty społeczne — obliczanie szkód spowodowanych przez monopole	324
Skupienie się na efektywności	325
Przykłady dobrych monopolu	326
Patenty zachętą do innowacji i inwestycji	326
Ograniczanie nadmiernej liczby konkurentów	327
Utrzymywanie niskiego poziomu kosztów dzięki monopolom naturalnym	327
Regulowanie monopolu	328
Subsydiowanie monopolisty w celu zwiększenia przezeń produkcji	329
Narzucanie minimalnych poziomów produkcji	329
Regulowanie cen monopolisty	330
Rozbicie monopolu na kilka konkurujących firm	333
Rozdział 13: Oligopol i konkurencja monopolistyczna — wariant pośredni	335
Konkurencja czy zмова?	336
Strategiczne działania w ramach oligopolu	336
Konsekwencje zmony i konkurencji	337

Kartele. Próba naśladowania monopolistów	338
Koordynacja działań kartelu to ciężka praca	338
Kartel OPEC jako przykład trudności ze znową	339
Dylemat Więźnia	340
Analiza Dylematu Więźnia	341
Omerta rozwiązaniem Dylematu Więźnia	345
Dylemat Więźnia na przykładzie kartelu	346
OPEC uwikłany w Dylemat Więźnia	348
Wykorzystanie straszaka w celu zmuszenia członków OPEC do przestrzegania kwot produkcyjnych	350
Regulacja oligopolu	351
Postępowanie z dominującą firmą	351
Wprowadzanie ustawodawstwa antytrustowego	352
Rozważania nad hybrydą — konkurencja monopolistyczna	353
Korzyści ze zróżnicowania produktu	353
W obliczu ograniczonego poziomu zysków	354
Rozdział 14: Prawa własności i ich defekty	361
Pozwolić rynkom na przynoszenie społecznie optymalnych rezultatów	362
Efekty zewnętrzne — odczuwane przez innych koszty i korzyści związane z naszymi działaniami	364
Pozytywne i negatywne efekty zewnętrzne	364
Konsekwencje negatywnych efektów zewnętrznych	365
Zapotrzebowanie na dodatnie ilości negatywnych efektów zewnętrznych	367
Przeciwdziałanie negatywnym efektom zewnętrznym	368
Obliczanie konsekwencji pozytywnych efektów zewnętrznych	370
Tragedia Wspólnego Pastwiska	372
Mieć krowę — zdeptanie wspólnego pastwiska	372
Sypiając z rybami — wymieranie gatunków z powodu kiepsko określonych praw własności	374
Rozdział 15: Zawodność rynku — asymetria informacji i dobra publiczne	377
W obliczu asymetrii informacji	378
Asymetria informacji ogranicza handel	378
O kwaskowatości cytryn słów kilka — rynek samochodów używanych	379
Ubezpieczanie klientów, gdy nie ma możliwości ich odróżnienia	384
Dobra publiczne	388
Opodatkowanie w celu sfinansowania dóbr publicznych	389
Zaangażowanie filantropów w finansowanie dóbr publicznych	390
Finansowanie dobra publicznego poprzez sprzedaż powiązanego dobra prywatnego	391
Uznanie nowej technologii za dobro publiczne	391

Część IV: Dekalogi 395

Rozdział 16: (Okolo) dziesięciu sławnych ekonomistów 397

Adam Smith	397
David Ricardo	398
Karol Marks	398
Alfred Marshall	399
John Maynard Keynes	400
Kenneth Arrow i Gerard Debreu	401
Milton Friedman	401
Paul Samuelson	402
Robert Solow	402
Gary Becker	403
Robert Lucas	404

Rozdział 17: Dziesięć kuszących ekonomicznych błędów 405

Błędna koncepcja stałej ilości pracy	405
Świat doświadcza problemu przeludnienia	406
Mylenie następstwa z przyczynowością	407
Protekcjonizm najlepszym rozwiązaniem dla zagranicznej konkurencji	408
Błąd uogólniania	409
Jeśli coś jest warte zrobienia, zróbmy to w stu procentach	409
Wolne rynki są niebezpiecznie niestabilne	410
Niskie płace za granicą oznaczają, iż bogate kraje nie są w stanie konkurować	411
Stawki podatkowe nie wpływają na wkładany w pracę wysiłek	412
Zapominanie o niezamierzonych konsekwencjach działań politycznych	413

Rozdział 18: Dziesięć koncepcji ekonomicznych drogich mojemu sercu 415

Spółeczeństwo jest zamożniejsze, jeśli wszyscy dążą do realizacji swoich własnych interesów	415
Wolne rynki wymagają regulacji	416
Wzrost gospodarczy zależy od postępu technologicznego	416
Wolność i demokracja czynią nas bogatszymi	417
Edukacja podnosi standard życia	417
Ochrona praw własności intelektualnej sprzyja innowacjom	417
Źle zaprojektowane prawa własności są przyczyną wszelkich problemów ekologicznych	418
Międzynarodowy handel jest dobry	419
Prywatne przedsiębiorstwa nie sprawdzają się w produkcji dóbr publicznych	419
Zapobieganie inflacji jest proste	420

Dodatki 421

Dodatek A: Słownik 423

Skorowidz 431